

ת"פ (מרכז) 65592-01-23 - מדינת ישראל נ' חן וולף

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"פ 65592-01-23 מדינת ישראל נ' וולף
ואח' ת"פ 65621-01-23 מדינת ישראל נ'

אופק

לפני כבוד השופטת מרב גרינברג

בעניין: המאשימה

מדינת ישראל
באמצעות עו"ד גבי פאר, פמ"מ (פלילי)

נגד

הנאשמים

1. חן וולף
- ע"י ב"כ עו"ד נס בן נתן
2. דוד מוסא
- ע"י ב"כ עו"ד יוסי קליין
3. ין יעקב גרינברג
- ע"י ב"כ עו"ד דורון שטרן
4. מעוז יעקב טפירו
- ע"י ב"כ עו"ד שי לוי
5. דניאל יוסף איבגי
- ע"י ב"כ עו"ד פון פיזל
6. ירדן מבורך
- ע"י ב"כ עו"ד ירום הלוי
7. אוריין אופק
- ע"י ב"כ עו"ד יוסי קליין

גזר דין

1. הנאשמים, שבעה במספר, הורשעו במסגרת הסדר דינוי בעובדות כתב אישום מתוקן בעבירת **ייבוא סם מסוכן** לפי סעיף 13 וסעיף 19א לפקודת הסמים המסוכנים התשל"ג-1973 וסעיף 29 לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: "**החוק**").

2. כמפורט בעובדות האישום המתוקן, במהלך חודש ינואר 2023 או עובר לכך, גמלה החלטה בליבם של הנאשמים לייבא סם מסוכן מסוג GBL (להלן גם: "**סם GBL**" או "**הסם**") מקפריסין לישראל. בין התאריכים 7.1.23-4.1.23 או בסמוך לכך יצאו הנאשמים מישראל דרך נמל התעופה בן גוריון לקפריסין, במטרה לייבא סמים לישראל. ביום 14.1.23 שבו הנאשמים יחד לישראל, כשהם נושאים איתם סם GBL בנפח כולל של 37.685 ליטר נטו, מוסלקים ומוסווים בכבודות שאותן נשאו, בבקבוקים הנחזים להיות מוצרים תמימים וחוקיים, כדלקמן:
עמוד 1

במזוודתם של נאשמים 1 ו-6: 6.310 ליטר נטו של סם GBL (בשבעה בקבוקים).
במזוודתו של נאשם 2: 6.535 ליטר נטו של הסם (בשישה בקבוקים).
במזוודתו של נאשם 3: 5.740 ליטר נטו של הסם (בשישה בקבוקים).
במזוודתו של נאשם 4: 6.300 ליטר נטו של הסם (בשישה בקבוקים).
במזוודתו של נאשם 5: 6.210 ליטר נטו של הסם (בשישה בקבוקים).
במזוודתה של נאשמת 7: 6.590 ליטר נטו של הסם (בשישה בקבוקים).

במעשיהם המפורטים לעיל, ייבאו הנאשמים לישראל בצוותא חדא, כמות סמים המפורטת לעיל, כל אחד לפי חלקו, ובסך הכל יובאו לישראל 37.685 ליטר נטו של הסם.

3. ביום 13.11.23 הגיעו הצדדים להסדר דיוני לפיו הודו הנאשמים בכתב האישום המתוקן והופנו לתסקיר, ללא הסכמות עונשיות. תיקה של נאשמת 7 שהוגש בנפרד (ת"פ 65621-01-23) אוחד לתיק זה.

תסקירי שירות המבחן

נאשם 1

4. הנאשם בן 32, מקורותיו עולה כי השלים 12 שנות לימוד ובעל תעודת בגרות מלאה, שירת שירות צבאי מלא כלוחם וטבח, עבד בתחום המסעדות והמשלוחים וכמתווך נדל"ן, וכיום הוא עובד במכירות בתחום הרכב. הנאשם בן למשפחה נורמטיבית, אביו שירת כקצין בכיר בשירות קבע, ואמו עבדה כלבורנטית. ברקע לביצוע העבירה ציין הנאשם את המעבר מבית הוריו לת"א, מעורבות בבילויים ומסיבות וצריכת אלכוהול וסם מסיבות מסוג GHB. הנאשם נטול עבר פלילי, שוחרר לחלופת מעצר והועמד בפיקוח שירות המבחן, לפני כשנה שולב ביחידה להתמכרויות, נמצא בטיפול פרטני, ולאחרונה השתלב בקבוצת NA, בבדיקות שתן שמסר נמצא נקי מסם. שירות המבחן התרשם מנאשם שגדל והתפתח בצל התמודדות עם הפרעות קשב וריכוז, דימוי גוף שלילי, דימוי עצמי נמוך והיעדר תחושת שייכות. הנאשם נטל אחריות על מעשיו, במועד ביצוע המעשים ניהל אורח חיים בלייני שכלל שימוש בסמים, שם הכיר את שותפיו. לדבריו, התפתה לייבא את הסם בתמורה לרווח כלכלי קל ולא הפעיל שיקול דעת כנדרש, שירות המבחן העריך שנוטה להתנהלות אימפולסיבית ובאותה תקופה סיגל דפוסי התמכרות לסם, כיום מבין את השלכות התנהלותו והפגיעה בתחומי תפקודו לרבות תעסוקה, זוגיות, צבירת חובות והתנהלות שולית. עוד התרשם שהנאשם עובר הליך טיפולי מעמיק ובעל מוטיבציה טיפולית גבוהה, נתמך ע"י בני משפחתו, הוא צפוי להמשיך בהליך טיפולי במספר מסגרות טיפוליות שנה נוספת. על יסוד כל אלו בא בהמלצה שיקומית, לענישה בדרך של עבודות שירות וצו מבחן.

5. בהמשך, סמוך למועד מתן גזר דין, הגיש שירות המבחן תסקיר עדכון שהתמונה העולה ממנו מאכזבת. כעולה ממנו, התקבלו דיווחים מהיחידה להתמכרויות על חשד שהנאשם זייף ממצאי

בדיקות שתן, בבדיקה נוספת שנערכה לנאשם בחודש יולי נמצא חיובי לסם מסוג גראס וקוקאין. הנאשם לא הגיע לחלק מהפגישות הטיפוליות וניתק את הקשר עם הגורם הטיפולי. לפיכך סבורים שהטיפול שעובר הנאשם אינו יעיל עבורו, בשיחה שערכו עימו ביטא התנגדות להמשך טיפול, מזער מהתנהלותו והכחיש כי קיימת נסיגה בתפקודו. לאור האמור, חזר בו שירות המבחן מהמלצתו הטיפולית.

נאשם 2

6. הנאשם בן 26, נעדר עבר פלילי, סיים 12 שנת לימוד עם בגרות חלקית במסגרת חרדית, שירת שירות צבאי מלא כלוחם בגדוד חרדי והוגדר כחייל בודד לאחר שמשפחתו ניתקה עמו קשר. במהלך שירותו הצבאי זכה להערכה רבה מצד מפקדיו, בשלהי שירותו הצבאי חווה טראומה קשה כשהיה עד לפיגוע שבו נרצחו חבריו לצוות. לאחר שירותו הצבאי התקשה למצוא את עצמו, עבר להתגורר בת"א והחל בשימוש מזדמן בסמים מסוג גראס וקוקאין בנסיבות חברתיות, שלל נזקקות טיפוליות בתחום זה. עוד מסר שמעצרו בתיק זה היה טראומטי עבורו ולאחר שחרורו החל אצלו תסמינים פוסט טראומטיים, הוא פנה מיוזמתו לפסיכיאטר ואובחן כסובל מפוסט טראומה, מצוי בתהליך הכרה של נפגע טראומה ע"י אגף השיקום במשרד הביטחון. בשנה האחרונה התגורר הנאשם עם סבתו בחולון, והוא מתאר קשר חיובי של דאגה הדדית ביניהם.

הנאשם היה נתון בצו פיקוח מעצרים, שולב בקבוצה לעצורי בית ושיתף פעולה. במסגרת צו פיקוח מעצרים, התרשם שירות המבחן מנאשם מוכשר בעל יכולות תפקודיות גבוהות, שהורתע ממעצרו בתיק זה. הנאשם משולב בקבוצת צעירים מזה חמישה חודשים, מהווה משתתף פעיל וחיובי, מדבר בפתיחות וכנות על מעשיו ועל המניעים הרגשיים שעמדו ברקע ביצועם, והרושם שמרגיש מחויבות לקבוצה ונתרם ממנה (ראו תסקיר משלים מיום 21.8.24). הנאשם נטל אחריות מלאה על מעשיו, לדבריו היה חבר בקבוצה שניהלו אורח חיים שולי שכלל שימוש בסמים, חיפש דרך לעשות כסף קל ולא הקדיש חשיבה מעמיקה להשלכות מעשיו. הנאשם מתבייש במעשיו, ותיאר את ביצוע העבירה כצורך לקריאה לעזרה ולתשומת לב מצד משפחתו.

7. שירות המבחן התרשם מנאשם צעיר בעל קווי אישיות בלתי בשלים, הנמצא בתהליך גיבוש עצמי, שלא קיבל ממשפחתו מענה לצרכיו הרגשיים. בעת ביצוע העבירה פעל הנאשם מתוך רצון להרוויח כסף קל והתמקד בשיקולי רווח והפסד. בצד זאת מנה מספר גורמי סיכוי וביניהם נטילת אחריות כנה על מעשיו, שיתוף פעולה מלא עם גורמי הטיפול, יכולת התבוננות פנימית ויכולות תפקודיות גבוהות. בנוסף חוויית המעצר וההליך המשפטי מהווים עבורו גורם מטלטל ומציב גבול. על יסוד כל אלו המליץ שירות המבחן להעדיף את האפיק השיקומי, על הטלת עונש מאסר בעבודות שירות, לצד צו מבחן למשך שנה. בכוונת שירות המבחן לשלב את הנאשם בתוכנית של עמותת "פרנסה ביושר" (מנטורים), שתסייע לו להשתלב בשוק העבודה.

נאשם 3

8. הנאשם כבן 50, נעדר עבר פלילי, מתקיים מקצבת נכות בשיעור של 40% מהמל"ל ומעבודתו כקופאי. מקורותיו עולה כי בוגר תואר ראשון ושני במסגרת עתודה, שירת שירות קבע כקצין טכני בחיל האוויר, לאחר מכן עבד במשרד הביטחון כמנהל רכש. הנאשם אובחן כסובל מהפרעות נפשיות והתנהגותיות כתוצאה משימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים, לרבות הפרעה אפקטיבית דו קוטבית והפרעה סכיזואפקטיבית. בעקבות הידרדרות במצבו הנפשי התפטר מעבודתו, החל בשימוש בחומרים פסיכו-אפקטיביים, ניהל אורח חיים לא מבוקר גם בתחום הכלכלי, חבר לחברה שולית והפסיק ליטול טיפול תרופתי עד לכדי התקף פסיכוטי ואשפוז פסיכיאטרי. הנאשם מסר שלראשונה התנסה בקנאביס בגיל 43, תחילה באופן חברתי ובהמשך באופן יום-יומי. בהיותו בן 44 החל לצרוך באופן חברתי גם קוקאין, אקסטזי וסמים נוספים. לדבריו, מיום מעצרו נמנע משימוש בסמים, בדיקות שמסר נמצאו נקיות משרידי סם.

הנאשם שולב בקבוצה טיפולית לעצורי בית במסגרת שירות המבחן, שבמהלכה שיתף בפתיחות מעולמו הרגשי ודיווח שמקפיד על מעקב פסיכיאטרי ונטילת הטיפול התרופתי. בהמשך שולב הנאשם ביחידה לטיפול בהתמכרויות, מגיע באופן רציף, משתף מעולמו הרגשי ומצליח להתבונן בצורה מעמיקה לגבי השימוש בסמים. להתרשמות גורמי הטיפול, הנאשם מיישם את הכלים שאותם רכש במסגרת הטיפול, מפנה את כוחותיו לבניית סדר יום נורמטיבי, נמנע ממקומות שבעבר היוו מכשול עבורו ודיווח על ניתוק קשריו עם חברה שולית. הנאשם מבין את חומרת מעשיו ואת הטעויות שביצע, לדבריו הסכים לבצע את העבירה מתוך רצון להשתייכות וקלות ראש. עוד הביע נכונות להשתלב במרכז לטיפול ושיקום תעסוקתי לאנשים המתמודדים עם תחלואה כפולה. להערכת שירות המבחן, לאחר שמצבו הנפשי של הנאשם יוצב, התאפשר לו להפנות כוחות ומאמץ לניהול אורח חיים תקין. עוד העריך כי אין אפשרות לשלול סיכון למעורבות חוזרת בפלילים, אך הסיכון הצטמצם. **המלצת שירות המבחן היא להעדיף את הפן השיקומי על פני שיקולי הענישה האחרים, ולהסתפק במאסר שירוצה בעבודות שירות, לצד הטלת צו מבחן למשך שנה.**

נאשם 4

9. הנאשם כבן 23, בן למשפחה חרדית, נסיבות ילדותו מורכבות, כשברקע משבר גירושים קשה ואליים בין הוריו. הנאשם סיים 12 שנות לימוד בעל תעודת בגרות חלקית. עד כיתה י' למד בישיבה אך התקשה להמשיך במסגרת זו והתנהל בחוסר ויסות. בצבא שירת כטכנאי מטוסים, לאחר כשנה וחצי עבר תאונת עבודה ומאז מטופל במשככי כאבים, לדבריו ריצה מאסר צבאי אך השלים את שירותו הצבאי. עוד מסר שעבד במועד ביצוע העבירה כיחצ"ן מסיבות בת"א. לדבריו התנסה בסמים פעמים בודדות בחייו בנסיבות חברתיות, אך הפסיק לאחר מעצרו, בדיקות שמסר נמצאו נקיות משרידי סם.

10. הנאשם דיווח לשירות המבחן כי פנה לפסיכיאטר לראשונה בגיל 14 עקב הפרעות קשב וריכוז ובעיות התנהגות. פעם נוספת פנה במהלך שירותו הצבאי וקיבל טיפול תרופתי הרגעי. ממסמכי

קופת החולים עולה כי הנאשם דיווח על החמרה במצבו מאז פרוץ מלחמת "חרבות ברזל", כשברקע אובדן חבריו שנהרגו ב-7.10. עולה רושם להפרעה פוסט טראומטית הפוגעת בתפקודו, מטופל במסגרת קופת החולים ונוטל טיפול תרופתי. הנאשם הכיר את שותפיו לעבירה במסגרת עבודתו כיחצ"ן ועל רקע בילויים משותפים, תוך שהיה נעדר גורמי תמיכה וחיפש מעגלי השתייכות. הוא נטל אחריות על מעשיו אך צמצם מחומרתם, לדבריו לא נטל חלק בתכנון המוקדם, עוד טען שבעת חופשה עם חבריו התבקש לסייע בהעברת בקבוקים שהכילו סם, וסבר שנועדו לשימושם העצמי.

מבחינה טיפולית, השתלב הנאשם בקבוצה לעצורי בית בשירות המבחן, הגיע בזמן וכנדרש ובאופן הדרגתי החל להתבונן על דפוסיו המכשילים תוך חשיפה אישית מול הקבוצה. לא עלתה אינדיקציה לבעיה פעילה בתחום ההתמכרויות. הנאשם ביטא אכזבה מהתנהגותו, שאינה תואמת את דימויו העצמי ושאיופתי להתנהל באופן נורמטיבי, ניכר כי עסוק במצבו הרגשי הירוד. הנאשם זוכה לתמיכת משפחתו, בעל יכולות תפקודיות תקינות, נכון להעמיק ברקע לכשלו ולערוך שינוי תפיסתי, ולהמשיך שיתוף הפעולה עם שירות המבחן. מעצרו היווה גורם זעזוע עבורו. **גם בעניינו, הומלץ על הטלת עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות, לצד הטלת צו מבחן למשך 18 חודשים.**

נאשם 5

11. הנאשם כבן 28, השלים 12 שנות לימוד עם תעודת בגרות מלאה, סיים שירות צבאי מלא כלוחם בחיל הים, לדבריו לפני כשנה סיים לימודי הנדסת בניין. לאורך השנים עבד כתקליטן במועדוני לילה ובמסיבות, כיום מתגורר בבית הוריו ועובד בשירות לקוחות, נעדר עבר פלילי. הנאשם החל לצרוך אלכוהול בהיותו כבן 18 בנסיבות חברתיות, ובגיל 23 החל להשתמש בסמים מסוג הרואין, קוקאין ואקסטזי, לדבריו השתמש בסמים על בסיס יומי כאמצעי להפגת השעמום, הנאה וריגוש ואמצעי להתמודד עם תחושות שליליות, ופיתח תלות פיזית ורגשית בסמים.

ביחס לעבירה הביע הנאשם בושה חרטה וצער על כך שלא הציב גבול לעצמו. מסר כי הוא מורתע מהמעצר, מוכן לשאת בתוצאות מעשיו והביע שאיפות לחזרה לתפקוד תקין ולניהול אורח חיים אדפטיבי. שירות המבחן התרשם שהנאשם בעל אישיות לא בשלה הנוטה להשפעה סביבתית, מתקשה בהצבת גבולות ונוטה לדפוסי ריצוי, במהלך האירוע התנהל באופן לא בוגר וללא שיקול דעת מעמיק.

במהלך פיקוח מעצרים שולב הנאשם בטיפול במסגרת היחידה לטיפול בהתמכרויות, ממידע שהתקבל מגורמי הטיפול עולה כי הוא בעל מוטיבציה גבוהה לטיפול, מבטא הבנה ראשונית בנושא התלות בסמים, הומלץ להמשיך בטיפול פרטני ועל השתתפות בקבוצות טיפוליות ייעודיות. הרושם כי הנאשם מפיק תועלת מהטיפול, מונע מתוך מוטיבציה פנימית, כשהוא מבטא רצון לערוך שינוי ולהביא לשיפור באורחות חייו. בדיקותיו מעידות על ניקיון מסמים. **המלצת שירות המבחן היא להסתפק בעונש מאסר שירוצה בעבודות שירות, לצד הטלת צו מבחן למשך 12 חודשים.**

עמוד 5

נאשמת 6

12. הנאשמת כבת 26, נשואה ובעת עריכת התסקיר הייתה בהריון מתקדם. מקורותיה עולה כי השלימה 12 שנות לימוד עם תעודת בגרות מלאה, שירתה בשירות לאומי, עבדה עם אמה בתחום הנהלת חשבונות וכיום עובדת בתחום הנדל"ן. הנאשמת תיארה את הקשר עם הוריה בעבר כמורכב, כיום הקשר עמם התייבב. לדבריה, במהלך מעצרה ניסתה לפגוע בעצמה אך מאז איננה סובלת ממחשבות אובדניות. במסגרת פיקוח המעצר שולבה הנאשמת בטיפול פרטני ביחידה להתמכרויות בקידום נוער אולם לאחר נישואיה הופסק הטיפול.

הנאשמת לקחה אחריות על מעשיה, הביעה חרטה, ותיארה כי על רקע יחסיה המורכבים עם הוריה וחויית הבדידות שחוותה החלה לחפש מערכות שייכות חיצוניות וחברה לגורמים שוליים. היא החלה להתנסות בסמים מסוג גראס ובהמשך גם GBL ובסמים ממריצים, ברקע לביצוע העבירה תיארה הנאשמת התמכרות לסמים והתפתות לרווח כלכלי קל, כשהוצע לה להצטרף היא התקשתה לחשוב על השלכות מעשיה ופעלה מתוך אימפולסיביות. חווה את ההליך המשפטי כגורם מרתיע וממתן. מאז מעצרה התחתנה וחזרה בתשובה, וכיום, כאמור, מצויה בהריון מתקדם. הנאשמת ביטאה נזקקות טיפולית, בפועל לא עברה הליך טיפולי משמעותי. תוצאות בדיקה שמסרה הצביעו על ניקיונה מסמים. שירות המבחן התרשם ממאמציה של הנאשמת לשקם את חייה ולתפקד בצורה חיובית והמליץ בעניינה על הטלת מאסר בדרך של עבודות שירות וצו מבחן.

נאשמת 7

13. הנאשמת בת 22, התגוררה בבית אימה (לאחר גירושי הוריה), סיימה 12 שנות לימוד, השלימה שירות צבאי מלא כלוחמת בחיל הגנת הגבולות, ועם שחרורה עברה להתגורר בת"א. במסגרת עבודתה כברמנית נחשפה לחיי הלילה ולסמי מסיבות והכירה את שותפיה לעבירה.

שירות המבחן התרשם כי הנאשמת בעלת יכולות לתפקוד תקין, מחזיקה בעמדות ובערכים נורמטיביים, ומעורבותה הפלילית אינה מאפיינת את אורחות חייה. היא עדיין מצויה בהליך גיבוש זהותה הבוגרת, ונוטה לרצות את סביבתה החברתית, תוך קושי להציב גבול פנימי וחיצוני. מעצרה וחומרת העבירה מבהירים לה את חומרת מעשיה והשלכות התנהלותה. ברקע לביצוע העבירה, ניהול אורח חיים בלייני ושולי לצד רצונה ברווח כספי קל. הנאשמת הביעה חרטה עמוקה, תחושות אשם על הנזק שעלול היה להיגרם, ותובנה ביחס לחומרת המעשים.

הנאשמת שללה נזקקות טיפולית בתחום ההתמכרויות, שולבה בשיחות פרטניות בשירות וממתינה לפגישה עם עו"ס בתוכנית "יתד" שבעיר מגוריה, שמטרתה לתת מענה לצעירים הזקוקים לשיקום פסיכוסוציאלי רחב ולשלבם באופן מיטבי בקהילה. **שירות המבחן המליץ בעניינה על הטלת עונש מאסר בעבודות שירות**, לצד הטלת צו מבחן למשך שנה.

תמצית טיעוני הצדדים לעונש

טיעוני המאשימה לעונש

14. **ב"כ המאשימה**, עו"ד קרן לוי, עמדה על הערכים שנפגעו כתוצאה ממעשי הנאשמים שהם ההגנה על הציבור מפני הנזקים הישירים והעקיפים בעקבות שימוש בסמים, החוסן החברתי, בריאות הפרט והציבור, ופוטנציאל הנזק במיוחד לנוכח סוג הסם (GBL), שבשל מאפייניו הייחודיים משמש לנטרל התנגדות של קורבנות לעבירות מין ("סם אונס"). הפגיעה בערך המוגן היא ברף הגבוה, לנוכח הכמות האדירה של הסם שיובא. לטענתה, בהתאם לכתב האישום המתוקן כל אחד מהנאשמים הורשע בייבוא הכמות הספציפית שייבא בכליו אך נסיבות המעשים חמורות הן בשל סוג הסם וכמותו והן בשל ביצוע המעשים בצוותא, התכנון המוקדם והתיאום בין הנאשמים. עוד הדגישה, בהפנותה לתסקירי הנאשמים, כי המניע לביצוע המעשים הוא כלכלי ופוטנציאל הנזק מהמעשים, ייבוא כמות אדירה של סם אונס נוזלי, הוא רב. לפיכך **עתרה למתחם עונשי לכל אחד מהנאשמים הנע בין 24 ל-48 חודשי מאסר**, לצד מאסר מותנה וקנס מכביד.

15. באשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, סבורה המאשימה שנסיבות הנאשמים ותסקיריהם החיוביים מאפשרים את מיקום עונשיהם בתחתית המתחם אך לא בסטייה לקולא ממנו. הנאשמים נעדרי עבר פלילי, הודו, לקחו אחריות וחסכו זמן שיפוטי. עם זאת מדובר בנאשמים נורמטיביים, שלא היו זקוקים לגמילה פיזית או לשיקום ממשי, סיימו 12 שנות לימוד, רובם שירתו בצבא וביצעו את העבירה למען בצע כסף. אף שמהתסקירים עולה כי הנאשמים עברו תהליך טיפולי מסוים, אין מדובר בתהליך משנה חיים. אשר לנאשמת 6, המצויה בהריון מתקדם, לאחר שקילת מצבה בכובד ראש, סבורה המאשימה שאף דינה למאסר מאחורי סורג ובריח, והריון אינו מהווה חסינות. בעניינה של נאשמת 7, נטען נוכח שיתוף הפעולה בחקירתה לתקופת מאסר קצרה מעט משל שותפיה.

טיעוני ההגנה לעונש

16. ראשון לטעון בשם ההגנה, היה ב"כ נאשמת 6, עו"ד ירום הלוי, שעתר בשם כל הנאשמים לאמץ את המלצות שירות המבחן ולהעדיף את האפיק השיקומי. לדבריו נסיבות המעשים אינן חמורות, המניע אינו כלכלי מובהק וברקע עמדו נסיבות חיים מורכבות ושימוש בסמים. עוד נטען שהמאשימה הפנתה לפסיקה שכללה עבירות סחר (ע"פ 5826/19) ולתיקים של נאשמים שלא הופנו לתסקירים. עוד לדבריו, הנזק שנגרם אינו גדול מאחר שהסם נתפס וחלקם היחסי של הנאשמים, שלא עמדו מאחורי ייבוא הסם ולא היו צפויים להיות מעורבים במכירתו, אינו גדול.

17. ב"כ **נאשם 1**, עו"ד נס בן נתן, הצביע על הנסיבות לקולה בעניינם של כלל הנאשמים, גילם, עברם הנקי, הדרך השיקומית הארוכה שעברו, והרקע לביצוע העבירה. לטענתו, אף שהאחריות היא כוללת, כתב האישום מייחס לכל אחד מהנאשמים את החלק הספציפי שלו, בפרט לאחר מחיקת העבירה של קשירת קשר במסגרת ההסדר הדיוני. עוד נטען כי סם GBL אינו גורם להזיות או לשינוי בתודעה ולפיכך אינו דומה לסמים קשים. אשר לנאשם 1 - מדובר בבחור צעיר, נורמטיבי, בן לאב

שהיה קצין בכיר בצבא, שהתמכר לסמים. שירת כלוחם ותרם למדינה. הנאשם נטל אחריות והביע חרטה כנה. ב"כ הנאשם הפנה לתסקיר, והדגיש את ההליך הטיפולי הממושך והאינטנסיבי של הנאשם ופוטנציאל השיקום הממשי של הנאשם. לטענתו, הנאשם בעל מוטיבציה טיפולית גבוהה, וכניסתו למאסר תפגע פגיעה קשה בהליכי שיקומו.

18. עוד בעניין נאשם 1, דיבר אביו לזכותו, לדבריו בנו עזב את הבית ואיבד את דרכו, אך לאחר מעצרו שינה את דרכיו והחל לנסוק מעלה. הנאשם עובד כאיש מכירות והפך להיות אדם אחר לגמרי, על כן ביקש להתחשב בו ולהימנע משליחתו למאסר.

19. **ב"כ נאשם 2 ונאשמת 7**, עו"ד יוסי קליין, הדגיש כי לתיקון כתב האישום, וייחוס ייבוא הסם לכל נאשם על פי חלקו, יש משמעות רבה בקביעת מתחם הענישה. עוד נטען, שהמשטרה לא ניסתה להתחקות אחרי האנשים ששלחו את הנאשמים ואמורים היו ליהנות ממכירת הסם, וכי אין זה ראוי להחמיר עם הנאשמים המהווים את החולייה האחרונה בשרשרת בעוד אחרים חמקו מאימת הדין. אשר לנאשם 2 נטען שסובל מפוסט טראומה, עובד בחברה להקמת תחנות הטענה חשמליות ושולב בפרויקט "מנטורים", המסייע לאנשים במצבו להישאר במסלול הנורמטיבי לאחר שמעדו, הודה והביע חרטה על מעשיו (הוגשו מסמכים נ/2-4). לשיטת הסניגור, עתירת המאשימה אינה משקפת נכונה את האיזון בין האינטרס הציבורי לאישי ונכון יהיה להעדיף את שיקולי שיקומו של הנאשם. בעניינה של נאשמת 7, הודגש כי היא הודתה בהזדמנות הראשונה ושיתפה פעולה עם המשטרה. הנאשמת הוכיחה במהלך שירות הצבאי את נחישותה ושירתה כלוחמת. הקשר עם שירות המבחן מסייע לה נוכח מצבה הרגשי ונסיבותיה המיוחדות (הוגשה אסופת מסמכים, נ/5).

20. **ב"כ נאשם 3**, עו"ד דורון שטרן, עמד על נסיבותיו הייחודיות של הנאשם לעומת יתר הנאשמים. לטענתו הוא שונה מיתר שותפיו, הנאשם בן 50, שירת כקצין טכני בחיל האוויר, אקדמאי, עבד במחלקת רכש במשרד הביטחון תקופה ארוכה (הוגשה תעודת הוקרה, נ/6). ההתדרדרות במצבו נבעה מהרעה במצבו הנפשי, הנאשם אובחן כסובל מהפרעה דו-קוטבית, התפטר מעבודתו, החל להשתמש בחומרים פסיכו-אקטיביים והגיע עד כדי אשפוזים במצב פסיכוטי. מצבו הנפשי דרדר אותו לשימוש בסמים, מוכר כסובל מנכות בשיעור של 40%, החל לבלות במסיבות והתחבר לחבורת הצעירים. לדבריו, הנאשם ביצע את העבירה מתוך רצון להשתייכות חברתית, מצבו הנפשי גרם לו להתנהג באופן ילדותי ובלתי מבוקר, לרבות התנהלות כלכלית בלתי מבוקרת. הנאשם היה עצור במשך חודשיים וחצי, ולאחר מכן היה נתון בתנאי איזוק ומעצר בית. כיום הוא עובד כקופאי ברשת מזון, שולב בטיפול בבית חוסן, נקי מסמים ומתמיד בטיפול התרופתי. הנאשם מתגורר עם הוריו, נטל אחריות על מעשיו וצפוי להשתלב במרכז לתחלואה כפולה. ב"כ הנאשם עתר לאמץ את המלצת שירות המבחן, ולבכר את האפיק השיקומי על בסיס ההליך הטיפולי ותוך התחשבות במצבו הנפשי שעמד ברקע מעשיו.

21. **ב"כ נאשם 4**, עו"ד שי לוי, סבור אף הוא שמדובר במקרה שבו האינטרס הציבורי ייצא נשכר מהעדפת הליכי שיקום על פני שליחת הנאשמים למאסר. עוד לטענתו המתחם העונשי בתיק נמוך מזה שאליו עתרה המאשימה ותחתיתו נעה בין 14-16 חודשי מאסר, ויש להתחשב בנסיבות חייו של הנאשם, מדובר בנאשם צעיר, ששירת בצבא וסובל מפוסט טראומה, עוד לשיטתו, יש ליתן משקל

משמעותי לכך שאנו מצויים בעיצומה של מלחמה, ולכך שהנאשמים מסייעים בזמן מלחמה לחיילי צה"ל. עוד נטען שהנאשם עובר הליך טיפולי מרשים, מדובר במעידה אחת ויחידה ויש להעדיף בעניינו את שיקולי השיקום על פני שיקולי ההרתעה.

22. **ב"כ נאשם 5**, עו"ד פון פייזל, הצטרף לטיעוני חבריו וביקש לאמץ את המלצת שירות המבחן. לטענתו, נאשם 5 צעיר, שירת בתפקיד לחימה בחיל הים, מלח הארץ שהתדרדר לשימוש בסמים בנסיבות חברתיות, ואין אינדיקציה שהתכוון לסחור או להפיץ את הסם. ביחס לנסיבות העבירה סבור שלא ניתן לומר שהמעשה בוצע ממניע כלכלי, מדובר באירוע אחד ובהתנהלות לא זהירה ולא מתוכמת מצד הנאשמים. עוד לטענתו, הנאשם לא היה מודע להיקף ייבוא הסם, מאז ששוחרר גזר על עצמו התרחקות מכל גורם שולי או עברייני, והוא נתמך על ידי משפחתו, הוא הורתע מההליך המשפטי ומתקופת מעצרו וסיכויי שיקומו גבוהים וגוברים על שיקולי ענישה אחרים. לדבריו אם יירצה מאסר באגף שאינו נקי מסמים צפוי להתדרדר להתמכרות לסמים.

23. **אשר לנאשמת 6**, עתר עו"ד ירום הלוי, לאמץ את המלצת שירות המבחן, לדבריו הנאשמת ביצעה את העבירה בתקופה שבה השתמשה בסמים והייתה שרוייה במצוקה בשל בעיות הנוגעות למשפחתה. הנאשמת נרתמה לטיפול ומשתפת פעולה ומצבה כיום שונה לבלי היכר ממצבה במועד ביצוע העבירה, היא חזרה בתשובה, נישאה וצפויה ללדת בקרוב. הנאשמת עובדת בשתי עבודות כמתווכת ומנהלת חשבונות, הוריה ובעלה תומכים בה. הנאשמת קיבלה אחריות מלאה על מעשיה. אשר למתחם ענישה עתר למתחם עונשי מתון הנע בין 6-24 חודשי מאסר. עוד הפנה לע"פ 4346/21, שם מצא בית המשפט העליון להתחשב בנאשמת הרה בעיקר בשל הריזנה ונמנע מלשלוח אותה למאסר. לפיכך עותר לעונש של עבודות שירות שלא יעלה על שישה חודשים.

דברי הנאשמים בפני בית המשפט:

24. הנאשמים כולם נטלו אחריות על מעשיהם, הביעו חרטה וביקשו להתחשב בהם. נאשם 1 הסביר שבתקופת המעשים חיפש דרכים לברוח מהמציאות ועכשיו הוא מצוי בדרך חדשה, מתמיד בעבודה ועזב את סביבתו הקודמת; נאשם 2 הצהיר כי נכון לקבל עונש על מעשיו, וביקש להתחשב בו; נאשם 3 התנצל על מעשיו, הוסיף שהוא בטיפול גמילה, עובד ומקבל טיפול נפשי; אף נאשם 4 סיפר על התהליך הטיפולי שבו מצוי ושהוא מבקש שלא יאלץ להפסיקו; נאשם 5 הסביר שנשאב לעולם הסמים, כיום חזר ללמוד ונקי מסמים; נאשמת 6 סיפרה כי הייתה במקום אבוד וחשוך וכיום נמצאת במקום שונה לגמרי, ומרגישה שנולדה מחדש; נאשמת 7 ביקשה בבכי סליחה על מעשיה, לדבריה הבינה שהעולם הקודם בו חיה היה מזויף, היא התחילה לעבוד וחוזרת לדרך הישר.

דין והכרעה

מתחם העונש ההולם

25. מעשיהם של הנאשמים חמורים ומסוכנים ופגעו פגיעה ממשית בערכים המוגנים של בריאות הציבור, שלומו וביטחונו. בתי המשפט חזרו והדגישו בפסיקותיהם את החומרה הנלווית לעבירות

הסמים, ובפרט עבירות ייבוא. עוד נקבע, בשים לב לרווח הכלכלי המשמעותי המופק לעיתים מביצוע עבירות אלו, כי ראוי לנקוט כלפיהן במדיניות ענישה מחמירה, על מנת להרתיע עבריינים פוטנציאליים מלבצען (ע"פ 4536/21 פרץ נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (4.11.2021); ע"פ 1987/15 דרורי נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (17.8.2015); ע"פ 8048/19 פיצ'חדזה נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (4.6.2020); ע"פ 7044/11 עבד נ' מדינת ישראל (17.6.2012)).

26. בענייננו, כתב האישום המתוקן מייחס לנאשמים ייבוא בצוותא של סם GBL מקפריסין לארץ. הנאשמים כולם טסו לקפריסין במטרה לייבא את הסמים לארץ, וחזרו כעבור מספר ימים ביחד, בטיסה משותפת כשהם נושאים במזודותיהם בקבוקים המכילים סם GBL נוזלי, כל אחד מהנאשמים נשא במזודה סם נוזלי בנפח של 5-6 ליטרים, במספר בקבוקים הנחזים להיות חוקיים שהוטמנו והוסוו בכליו. נפח הסם הכולל שיובא ע"י הנאשמים הוא 37.68 ליטר.

27. **סוג הסם וכמותו מעצים את חומרת המעשים**, סם GBL מורכב מחומר בעל השפעה פסיכו-אקטיבית, קהל המשתמשים בסם הם צעירים ובני נוער, הסם מוכר גם כסם האונס, הוא נצרך כנוזל שקוף חסר טעם וריח והשימוש בו נעשה לצורך נטרול התנגדות ואובדן זיכרון, בעיקר באמצעות שימוש בסם נוזלי ומהילתו במשקה הקורבן, כדי להביאו לערפול חושים ולנצל את מצבו לצורך ביצוע עבירות מין, הסם נפוץ גם בקרב קהילת הלהט"ב. כעולה מחוות הדעת, ת/2, בשל מאפייני הסם הוא מתנקה מהגוף באופן מהיר, דבר המקשה על איתורו בגוף הקורבן. עוד עולה מחוות הדעת, כי הסם נצרך במינונים קטנים (מ-1.5 מ"ל) ללמדנו שאת היקף הסם שייבא כל נאשם ונאשם, כל שכן החבורה כולה, ניתן לחלק לאלפי מנות.

28. **כל אחד מהנאשמים הורשע לפי חלקו בכמות הסם שייבא, עם זאת אין בכך כדי להקהות מחומרת המעשים שבוצעו בצוותא**. נסיבות המעשים מעידים על תכנון (קניית כרטיסים, קבלת הסם, הטמנתו), תיאום בין הנאשמים, חלוקת הסם בכמות כמעט שווה לכל נאשם, וחזרה משותפת ארצה, תוך מודעות של כל אחד מהנאשמים לכך שהוא חלק מחבורה המייבאת לארץ כמות גדולה של סם מסוכן וקשה. ביצוע המעשה בצוותא מעיד על תעוזה וחוסר מורא מהחוק. אכן, לא נטען כי הנאשמים הם שרכשו את הסמים או שהיו אמורים להפיצם ולסחור בהם, אך הם אינם חולייה שולית בקצה השרשרת, כטענת ההגנה אלא חולייה מרכזית שאין בלתה.

29. הנאשמים מסבירים בתסקיריהם שהשתייכו לקבוצה שניהלה אורח חיים בלייני, חלקם נהגו לצרוך סמים מסוגים שונים, וכי המעשה בוצע מתוך רצון להשתייכות חברתית וגריפת רווח כספי קל. חרף העובדה שמדובר בנאשמים נורמטיביים אף לא אחד מהם עצר את עצמו או את חבריו מלהשלים את מעשה העבירה, והפצת הסם בארץ נמנעה אך בשל תפיסת הנאשמים בשדה התעופה. פוטנציאל הנזק של מעשיהם כאמור רב ביותר, בצד זאת מדובר במעשה חד פעמי.

30. **אשר לנאשם 3-** לטענת ב"כ הנאשם, מצבו הנפשי של הנאשם, שמאובחן כסובל מהפרעה דו קוטבית הוא שעמד ברקע ביצוע מעשיו, ויש בכוחה של נסיבה זו כדי לקרבו לסייג לאחריות פלילית בהתאם לסעיף 40ט'(9) וליתן לה משקל משמעותי כנסיבה לקולה בקביעת מתחם הענישה. על פי סעיפי החוק, במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, יש להתחשב בקביעת מתחם העונש

ההולם, בין השאר, ב"קרבה לסייג לאחריות פלילית כאמור בסימן ב' לפרק ה'1" (ס"ק 9). הפסיקה הכירה בכך, שמצבו הנפשי של נאשם בעת ביצוע העבירה מהווה שיקול רלוונטי לעניין העונש, אף במצבים בהם נמצא אחראי למעשיו, וכי שאלת המשקל של נתון זה תיבדק "כמותית" בכל מקרה לנסיבותיו (ע"פ 10416/07 דולינסקי נגד מדינת ישראל, פסקה 11-12 (7.12.09); ראו גם ע"פ 1865/14 פלוני נ' מדינת ישראל (4.1.16); ע"פ 2406/09 אלבו נ' מדינת ישראל (15.9.10)). הנטל להוכחת הקרבה לסייג לאחריות פלילית, מוטל על כתפי הנאשם הטוען זאת ורף ההוכחה הנדרש, כפי שנקבע בסעיף 40'ג) לחוק, הוא ברמה של מאזן הסתברויות (ע"פ 7876/15 חמאמרה נ' מדינת ישראל, פסקה 25 (30.8.17)). ללמדנו, כי לא די שהנאשם יעורר ספק סביר בקיומה של נסיבה זו, ודרישת הוכחת קיומו של סייג היא ברף גבוה יותר.

31. **לאחר שעיינתי בחוות הדעת ובטיעוני ההגנה, הגעתי לכלל מסקנה כי לא עלה בידי הנאשם להרים את נטל ההוכחה ולבסס טענתו כי מצבו הנפשי מקרבו לסייג האחריות הפלילית באופן שיש בו להשפיע על מתחם הענישה.** הנאשם אובחן כסובל מהפרעה דו-קוטבית, בסיכום אשפוז מיום 5.7.22 שהוגש ע"י ההגנה, עולה כי במשך תקופה ארוכה הפסיק ליטול את הטיפול התרופתי לו היה זקוק ולא נמצא במעקב סדיר. כעולה מתסקירו של הנאשם, בתקופה זו ועד מעצרו השתמש בסמים ובחומרים פסיכו-אקטיביים. הנאשם אושפז מספר פעמים במצב פסיכוטי כתוצאה משימוש לרעה בחומרים ממכרים, בבדיקות שנערכו לו במהלך אשפוזו נמצאו סוגי סמים שונים וביניהם קוקאין ומתאפתמין, עם זאת לא הוצגה אינדיקציה שאושפז בסמוך למועד לביצוע העבירה בתיק. הנאשם סיפר בתסקירו כי ביצע את העבירה מתוך רצון להשתייכות חברתית ולכסף קל, ניהל אורח חיים בלייני בחברת שותפיו, כולם צעירים, והפסיק מיוזמתו ליטול טיפול תרופתי. לסיכום, הנאשם ביצע את המעשים במהלך תקופה לא קצרה שבה חווה נסיגה במצבו הנפשי, התנהל באורח חיים שולי והשתמש בסמים. באותה תקופה לא היה שרוי במצב פסיכוטי, ואף הוא אינו תולה את הסיבה לביצוע המעשים במצבו הנפשי. בצד זאת, לאחר ביצוע המעשים, החל ליטול טיפול תרופתי, איזן את מצבו הנפשי ואינו משתמש בסמים, נתונים שיש בהם כדי ללמד על מאמץ לטפל בעצמו ולייצב אורח חיו.

32. בנסיבות האמורות אני קובעת כי מידת פגיעת מעשי הנאשמים בערכים המוגנים היא **ברף הגבוה.**

מדיניות הענישה הנוהגת

33. מדיניות הענישה בעבירות יבוא סמים נוקשה ומחמירה ביחס לכלל המעורבים בשרשרת היבוא והפצת הסם:

"על בתי המשפט לנקוט במדיניות ענישה משמעותית כלפי כל המעורבים בשרשרת הפצת הסמים, שכן רק בדרך זו ניתן יהיה לפעול למיגור התופעה. על אף העובדה כי המערערים שימשו בבלדרים, ולא עמדו בראש שרשרת הפצת הסם - הרי שהשיטה העומדת במרכז התופעה נשענת, במידה רבה, על נכונותם של המערערים ושכמותם לבצע את העבירות האמורות... מכאן

עולה שמאבק בתופעת ההסתננות וייבוא הסמים לתחומי המדינה מחייב הרתעה אפקטיבית של כלל השותפים למבצעי ההברחה, המודעים לחומרת העבירות הכרוכות במכלול, וזאת באמצעות ענישה משמעותית שתאיין את כדאיות ביצוע המעשים האסורים" (ע"פ 7044/11 עבד נ' מדינת ישראל (17.6.12,

34. מנעד הענישה בעבירת יבוא סמים רחב ונקבע בהתאמה לסוג הסם, כמותו, נסיבות ביצוע העבירה ומעמדו של מייבא הסם בשרשרת ייבוא הסם (ע"פ 6409/12 **מדינת ישראל נ' אלגדיפי**, פסקאות 12-11, 5.6.2011). על מייבאי סם מסוג GBL מושטים, ברגיל, עונשי מאסר מאחורי סורג ובריח. בענייננו, ייתן משקל נכבד לתיקון כתב האישום ולכך שלכל אחד מהנאשמים יוחסה כמות הסם שנתפסה בכליו ולא כמות הסם הכוללת, וזאת בצירוף החומרה הגלומה בביצוע המעשים בצוותא.

35. סם GBL הפך בלתי חוקי בישראל בשנת 2007, ובשנים הראשונות לא נדונו בפסיקה תיקים רבים העוסקים בעבירות מסוג זה, ורמת הענישה הנוהגת הייתה מתונה (בהקשר זה ראו אסופת פסיקה שהוגשה ע"י ההגנה שנדונה בעשור הקודם). במרוצת השנים, ולאחר שהתבררו מאפייני הסם וסיכוניו הרבים, מוצתה מידת החסד שנטה בית המשפט עם נאשמים שביצעו עבירות בסם זה, ורמת הענישה עלתה באופן עקבי, וכוללת בעיקר עונשי מאסר ממש ועדיפות מובהקת לשיקולי גמול והרתעה על פני האינטרסים האישיים של הנאשמים.

בע"פ 5826/19 **מדינת ישראל נ' רפאל** (21.1.2020) התקבל ערעור המדינה והוחמר עונשו של נאשם ל-16 חודשי מאסר, חלף 9 חודשי עבודות שירות. במקרה זה, הורשע נאשם בכך שייבא במספר משלוחים 20 ליטר סם GBL וסחר בסם, ללא אינדיקציה להתמכרות משמעותית, אך פנה באופן עצמאי לפסיכיאטר ומטופל תרופתית. בית המשפט קבע מתחם הנע בין 12-26 חודשי מאסר וסטה לקולא משיקולי שיקום ומשמאסרו עלול לגרום להחמרה במצבו הנפשי. בית המשפט העליון מצא להחמיר עם הנאשם נוכח כמות הסם וחומרת מעשיו. בפסק דינו התייחס לפסיקה הנוהגת בעבירות בסם עד כה, קבע כי הגיעה העת להחמרה בענישה ולמלחמה בתופעת הפצת הסם על כל חוליותיה. עוד קבע, כי נכון להחמיר ברמת הענישה בהדרגה ואלמלא נסיבותיו האישיות של הנאשם, ההחמרה בענישה עלולה הייתה להיות משמעותית יותר.

אף בע"פ 667/21 **בן פורת נ' מדינת ישראל** (10.3.2021) התקבל ערעור המדינה, תוך החמרת עונשיהם של הנאשמים ל-20 חודשי מאסר ו-16 חודשים, חלף עבודות שירות. במקרה זה, מדובר בכמות גדולה באופן משמעותי של סם (73 ליטרים). הנאשמים ניהלו שניהם אורח חיים התמכרותי, נאשם 2 עבר הליך גמילה מוצלח בקהילה טיפולית. בית המשפט קבע שהעבירות בוצעו מתוך מצוקה נפשית והתמכרות לסמים ולא מתוך תאוות בצע, קבע מתחם הנע בין 18-48 חודשי מאסר ומצא לחרוג ממנו לקולא נוכח ההליך השיקומי המוצלח שעברו הנאשמים. בית המשפט העליון החמיר כאמור בעונשיהם של הנאשמים תוך שהוא מדגיש כי בעבירות ייבוא סם ייסוגו, על דרך הכלל, נסיבותיו האישיות של נאשם ושיקולי שיקום בפני האינטרס הציבורי שהחמרת העבירות מסוג זה לשם הרתעת הרבים. עוד נקבע כי דברים אלו נכונים ביתר שאת באשר לסם GBL **"אשר בשל מאפייניו הייחודיים קיים חשש של ממש כי**

ייעשה בו שימוש לביצוע עבירות מין, תוך סימום ואלחוש הקורבנות בלי שיבחינו בכך באופן שימנע מהם לזכור את אשר אירע" (שם, פס' 18). בנסיבות אלו, קבע כי ענישה שאינה כוללת מאסר נעדרת הלימה מתאימה מבחינה עונשית, וזאת "חרף ההליך השיקומי הראוי לכל שבח" שעברו הנאשמים (שם, פס' 19). עוד צויין כי אלמלא הכלל לפיו ערכאת ערעור אינה ממצה את הדין, ראוי היה להחמיר החמרה נוספת ברמת הענישה הראויה.

פסק דין נוסף הרלוונטי לענייננו, ואתייחס אליו בהמשך במסגרת דיון פרטני בעניינה של נאשמת 6, הוא ע"פ 4346/21 **מדינת ישראל נ' עצטה** (28.7.2021, להלן "עניין עצטה") במקרה זה הורשעו בני זוג בייבוא סם GBL, בכך שביצעו הזמנה באינטרנט של הסם בנפח 4.3 ליטרים מסין לארץ, הסם נתפס ע"י רשויות המכס בשדה התעופה. בית המשפט המחוזי קבע בעניינם של הנאשמים מתחם ענישה הנע בין 9-24 חודשי מאסר, וגזר על הנאשמים עונש בתחתית המתחם בדרך של עבודות שירות. הנאשמים לא הופנו לשירות מבחן. ערעור המדינה על קולת העונש התקבל. בית המשפט העליון פסק כי מתחייבת במקרה זה ענישה מחמירה אשר תכלול עונש מאסר ממשי, עוד הדגיש את נפיצות הסם וסכנותיו, משכך מצא להחמיר את עונשו של נאשם 1, בעל רישום פלילי, למאסר בן 18 חודשים. בית המשפט העליון מצא לאבחן את עניינה של נאשמת 2, בעיקר בשל כך שהייתה מצוייה באותה עת בהריון מתקדם, וציון כי מדובר בנסיבה אישית משמעותית להבחנה בין השניים.

לסיכום הפסיקה עד כה, מדיניות הענישה הנוהגת לפני כעשור בתיקי סם GBL הייתה מתונה ואינה אקטואלית יותר. בית המשפט העליון אמר את דברו ביחס לחומרת סם GBL והצורך להחמיר עם העוברים עבירה בסם זה המחייבים הטלת עונשי מאסר בפועל, עוד קבע כי הכלל הנהוג בעבירות סם, ולפיו יש ליתן משקל בכורה לשיקולי גמול והרתעה על פני שיקולי שיקום, נכון ביתר שאת בעבירות בסם זה. כך, באופן עקבי, החמיר בעונשיהם של נאשמים, גם מקום שעברו הליכי טיפול ושיקום מוצלחים (ראו, מנגד, ת"פ (מח-ת"א) 38450-09-20 **מדינת ישראל נ' סקוט**, במקרה זה הורשע נאשם בייבוא 7 ליטר סם באמצעות הדואר (בנסיבות פחות חמורות מבתיק שלפנינו, הוסכם שהסם לשימוש עצמי), הנאשם, ד"ר למתמטיקה, נשא HIV, ביצע את העבירה על רקע השתייכותו לקהילת הלהט"ב, נקבע מתחם 12-30 חודשי מאסר, בית המשפט סטה לקולא מטעמי שיקום ומצב רפואי וגזר עליו 9 חודשי עבודות שירות, לא הוגש ערעור).

36. לאחר שקילת כלל השיקולים, חלקם של כל אחד מהנאשמים בביצוע העבירה וביצוע העבירה בצוותא, מידת הפגיעה הגבוהה בערכים המוגנים ומגמת ההחמרה ברמת הענישה, אני קובעת מתחם ענישה הנע בין **20-45 חודשי מאסר**.

האם יש מקום לקבל את עתירת ההגנה ביחס לכל הנאשמים ולחרוג ממתחם הענישה לצרכי שיקום?

37. עתה, משנקבע מתחם הענישה, יש להמשיך ולבחון עתירת ההגנה לחרוג ממנו מטעמי שיקום ובהתאם להוראת סעיף 40ד(א) לחוק. לשון הסעיף מורנו כך: "**קבע בית המשפט את מתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה ומצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו, וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקומי כלפי הנאשם, לרבות העמדתו במבחן לפי סעיפים 82 או 86 או לפי פקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט-1969**".

38. התשובה לשאלה אילו מן המקרים ייחשבו מקרי שיקום כמשמעותו בסעיף 40ד' לחוק ואילו לא מורכבת ותלויה במספר פרמטרים, בין היתר חומרת העבירה, נסיבות הנאשם, טיבו של הליך השיקום והסיכון להישנות עבירות. לשון סעיף 40ד' לחוק מלמדת, כי לעיתים כאשר "**נאשם השתקם**" או כי "**יש סיכוי של ממש שישתקם**", עשויים שיקולי השיקום לגבור על שיקולי ההרתעה והגמול (ראו רע"פ 7572/12 הזייל נ' מדינת ישראל (23.10.2012)). ואולם, אין די בנאשם המראה נכונות כנה להשתלב בהליך שיקום אלא יש להציג הליך משמעותי המגלה פוטנציאל שיקומי ממשי, תוך קביעה כי הסיכוי לביצוע עבירות נוספות בעתיד הוא נמוך ביותר (ראו ע"פ 1903/13 עיאשה נ' מדינת ישראל (14.07.13)). לתסקיר שירות המבחן מעמד משמעותי ביותר, אם כי כמובן שאינו מחייב את בית המשפט.

39. בשים לב לצורך בענישה מחמירה ומרתיעה בעבירות סמים, מחייבת אותנו הפסיקה לנקוט במשנה זהירות בהפעלת חריג השיקום, ולברור בין המקרים החריגים הכוללים נאשמים שעברו שיקום יוצא דופן, לבין נאשמים, שנסיבותיהם טובות אך אינן מצדיקות סטייה לקולא ממתחם הענישה.

40. **במקרה דנן**, המדובר בשבעה נאשמים, כל אחד מהם עולם ומלואו אך ניתן למצוא קווים רבים המחברים ביניהם, כולם בני טובים, צעירים למעט נאשם 3, שהכירו על רקע ניהול אורח חיים בלייני חסר גבולות, הכולל בילוי במסיבות ושימוש בסמים מסוגים שונים. להערכת שירות המבחן, בתקופת ביצוע העבירה חל אצלם תהליך של נורמליזציה והגמשת גבולות סביב נושא הסמים, זו כנראה הסיבה בגינה התפתו כולם, חרף ההתרשמות שמדובר באנשים נורמטיביים וערכיים, לבצע את העבירה ולא להימנע ממנה או לעצור לפני השלמתה. הרקע לביצוע העבירות, כך עלה מדברים שמסרו כלל הנאשמים לשירות המבחן, נבע מרצון להשתייכות חברתית לצד הרצון להרוויח כסף קל. בפועל, למעט נאשם 3 הסובל מתחלואה כפולה, מצבם של הנאשמים לא היה מסובך או מורכב במיוחד מלכתחילה. מדובר בנאשמים שעברו לעיר הגדולה מתוך חוויה של תלישות, נחשפו לחיי הלילה ולצריכת סמים, וטעו טעות קשה בהפעלת שיקול הדעת - הן ביחס לאורח החיים השולי שאותו סיגלו לעצמם והן ובמיוחד ביחס לביצוע העבירה. כיוון שנקודת הפתיחה שלהם לא הייתה מאוד נמוכה, הליך השיקום שלהם אינו יוצא דופן. כך, למשל, אף אחד מהם לא נצרך לגמילה אינטנסיבית במסגרת קהילה, והם הפסיקו את השימוש בסם בכוחות עצמם.

41. נתוני רב הנאשמים - צעירים, ללא מאפיינים עברייניים או התמכרותיים מובהקים, נטולי עבר פלילי מאפיינים את מייבאי הסמים הטיפוסיים. אף התגייסותם להליכי הטיפול וניקיונם מסמים אינו מפליא, ניכר שמעצמם בתיק זה גרם להם לטלטלה וזעזוע ודירבן אותם להתנתק מאורח החיים שניהלו

ולייצב את חייהם. השאלה הנשאלת במקרים מסוג אלו, האם די בכוחם של נתונים אלו, בהינתן מדיניות הפסיקה בעבירות מסוג זה המבכרת שיקולי הרתעה על פני שיקולי שיקום, כדי להצדיק סטייה לקולא ממתחם הענישה או המנעות מריצוי עונש מאסר. **לאחר שבחנתי לעומק ובכובד ראש את נסיבות הנאשמים ומדיניות הפסיקה בעבירות סמים בכלל ובסם GBL בפרט, לא מצאתי את עניינם של רב הנאשמים שבפניי נופל בגדרי המקרים יוצאי הדופן המצדיקים חריגה ממתחם הענישה והמנעות מהטלת עונש מאסר.** מצאתי להחריג את עניינה של נאשמת 6, בהתבסס על עניין עצטה, ונוכח נסיבותיה אסתפק בעונש של עבודות שירות.

42. מן הכלל אל הפרט:

נאשם 1, נסיבותיו טובות, עבר במשך תקופה ארוכה הליכי טיפול ביחידה להתמכרויות ונראה שעלה על דרך המלך. תסקירו האחרון מלמד על נסיגה והדרדרות במצבו, הנאשם משתמש בסמים, ניתק קשר עם גורמי הטיפול ולטענתו אינו זקוק להמשך טיפול, בנסיבות אלו חזר בו שירות המבחן מהמלצתו הטיפולית;

נאשם 2, נעדר עבר פלילי, שירת שירות צבאי, השתמש בסם באופן מזדמן ושלל נזקקות טיפולית בתחום זה. הנאשם סובל מפוסט טראומה ומטופל תרופתית. הנאשם שולב בקבוצה לעצורי בית, ובחודשים האחרונים בקבוצה לצעירים, מגלה נכונות טיפולית ומשתף פעולה. שירות המבחן בא בהמלצה שלא לגזור עליו עונש מאסר ממש והמליץ על ענישה מוחשית המשלבת עבודות שירות וצו פיקוח. ודוק, אין מדובר בהמלצה שיקומית, והיא מבוססת בעיקר על כך שמדובר בנאשם המבטא שאיפות נורמטיביות, שזו הסתבכותו היחידה בפלילים, המגלה מוטיבציה טיפולית;

נאשם 3, עניינו של נאשם 3 שונה, מדובר בנאשם בן 50, שסובל ממחלת נפש וצרך, בתקופת העבירה, חומרים פסיכו-אקטיביים באופן אינטנסיבי, לאחר שחרורו ניכר שמקפיד לטפל בעצמו והפסיק להשתמש בסמים. עוד העריך שירות המבחן, כי כל עוד ימשיך ליטול תרופות ומצבו הנפשי יוותר מאוזן, יפחת הסיכון שימשיך בהתנהלות עוברת חוק. הנאשם ניהל במשך שנים רבות אורח חיים בלייני, חרף אשפוזים במצב פסיכוטי, לא נטל תרופות והמשיך לצרוך סמים. יש לקוות כי הזעזוע שנגרם לו נוכח מעצרו בתיק זה ידרבן אותו להמשיך בדרכו זו. בעניינו של נאשם זה מצאתי נוכח המאמצים הרבים שעושה לאזן את אורח חייו, כי יש מקום לסטייה מסויימת ממתחם הענישה לקולא אך לא עד כדי המנעות מעונש מאסר;

נאשם 4- אף נסיבותיו חיוביות, הנאשם שירת בצבא, עבד במועד ביצוע העבירה כחצ"ן מסיבות, נטל אחריות על מעשיו אך צמצם מחומרם, כשלטענתו השתרבב אקראית, במהלך חופשה משותפת, לחבורת הנאשמים. הנאשם סובל מפוסט טראומה ומטופל בטיפול תרופתי, וניכר שהוא מגלה תובנה לדפוסיו המכשילים, ללא אינדיקציה לבעיה בתחום ההתמכרויות. שולב במסגרת פיקוח מעצרים בקבוצה לעצורי בית אך לא עבר הליכי טיפול משמעותיים. גם בעניינו, המלצת שירות המבחן אינה שיקומית אלא מבוססת על נתוניו הטובים.

נאשם 5- הנאשם שירת בצבא, עבד כתקליטן במועדוני לילה ובמסיבות, ללא עבר פלילי. השתמש

באלכוהול ובסמים מסוגים שונים, לדבריו באופן יומיומי, שולב במסגרת היחידה לטיפול בהתמכרויות ומגלה מוטיבציה גבוהה לטיפול ותובנה ראשונית לתלות בסמים. שירות המבחן התרשם כי הוא בעל אישיות לא בשלה הנוטה להשפעה סביבתית ומתקשה בהצבת גבולות. ההתרשמות היא שהנאשם עשה שינוי משמעותי בחייו, הפסיק להשתמש בסמים ובעל סיכויי שיקום. עם זאת, קיים פער מסויים בין דיווחי הנאשם שבתקופת העבירה היה מכור לסמים ופיתח תלות פיזית לכך שלא נזקק כלל להליכי גמילה וזו גם לא הייתה המלצת שירות המבחן. לא שוכנעתי שהנאשם עבר הליך שיקומי חריג המאפשר לבסס חריגה משמעותית לקולא ממתחם הענישה.

נאשמת 6: בת 26, נשואה ובהריון מתקדם. הנאשמת לקחה אחריות, הביעה חרטה ועורכת מאמצים לשקם את חייה, היא עובדת ומבטאת נכונות טיפולית. אכן כטענת המאשימה הריון אינו חסינות והליכי הטיפול שבהם שולבה הנאשמת אינם יוצאי דופן, עם זאת עניינה מזכיר עד מאד את נסיבותיה של נאשמת 2 בעניין עצטה, במקרה זה אבחן בית המשפט העליון את עניינה מזה של בן זוגה, נאשם 1, בעיקר בשל הריונה ומצאתי לצעוד בדרכו.

נאשמת 7: הנאשמת צעירה בת 22, ללא עבר פלילי, שללה נזקקות בתחום ההתמכרויות. למעשה, עד היום לא שולבה בהליכים טיפוליים משמעותיים. המאשימה הדגישה בטיעוניה כי שיתפה פעולה, יותר מחבריה, בחקירתה, זו אף הסיבה שכתב האישום כנגדה הוגש בנפרד. המאשימה הסכימה נוכח התנהלותה זו לחריגה קלה ממתחם הענישה.

43. לסיכום, אין די בנתוני הנאשמים ונסיבותיהם כדי לשמש בסיס להפעלת חריג השיקום. נסיבותיהם האישיות ושיקולי שיקומם, על אף חשיבותם, אינם חזות הכל, ואינם מצדיקים בהכרח חריגה ממתחם הענישה (ראו ע"פ 126/22 **מדינת ישראל נ' פלוני** (27.4.22)). צורך השעה הוא בענישה ממשית ואפקטיבית אשר תרתיע עבריינים פוטנציאליים מביצוע עבירות דומות, ענישה שאינה כוללת מאסר אינה מרתיעה ועלולה להעביר מסר שגוי לנאשמים ושכמותם, כי המחיר שישלמו עבור מעשיהם הקשים במידה שייתפסו אינו גבוה. העובדה שמייבאי הסמים הפוטנציאליים הם לרוב אנשים נורמטיביים ששוקלים שיקולי רווח והפסד מגבירה אף היא את האפקטיביות של שיקולי ההרתעה.

44. בנסיבות אלו, אין בידי לקבל את עתירת ההגנה והמלצת שירות המבחן להסתפק בענישה שאינה כוללת מאסר ממש. עם זאת, נתוניהם הטובים של הנאשמים ונסיבותיהם החיוביות משמשים טעמים טובים למקם את עונשיהם בתחתית מתחם הענישה. **נאשם 1-** אתחשב בדרך המשמעותית שעשה הנאשם עד שמעד, ואמקם גם את עונשו בתחתית המתחם. **נאשם 3-** בענייניו מצאתי לחרוג חריגה מסויימת מהמתחם נוכח שיקולי שיקומו ומצבו הנפשי. **נאשמת 7-** אאמץ את עתירת המאשימה לחריגה קלה מהמתחם. על **נאשמת 6** יוטלו עבודות שירות. עוד אטיל על הנאשמים, נוכח טיב מעשיהם וביצועם, בין היתר, ממניע כלכלי, קנסות מכבידים.

45. אני גוזרת על הנאשמים את העונשים הבאים:

א. **נאשמים 1,2,4,5** - מאסר בפועל בן 20 חודשים.

ב. **נאשמת 7** - מאסר בפועל בן 17 חודשים.

ג. **נאשם 3** - מאסר בפועל בן 14 חודשים.

ד. לנאשמים הנ"ל המאסר בניכוי ימי מעצרם בהתאם לרישומי שב"ס.

ה. הנאשמים יתייצבו לריצוי מאסרם ביום 11.11.24 עד השעה 10:00 בבימ"ר הדורים בכפוף לכל החלטה מנהלית/שיפוטית אחרת.

ו. **נאשמת 6** - 8 חודשי עבודות שירות [ב"איחוד והצלה" בכתובת ירמיהו 78, ירושלים הנאשמת תבצע את העבודות בימים א'-ה' בהתאם לטווח השעות שייקבע ע"י הממונה (מאשרת פיצול העבודות לאחר שתלד).

על הנאשמת להתייצב לקליטה והצבה ביום 31.10.24 ביחידת ברקאי - עבודות שירות - שלוחת דרום - סמוך לכלא באר שבע.

תשומת לב לסעיף 3.1 בח"ד הממונה, בעניין עיסוק בעבודות השירות עד שבועיים לפני הלידה, ולאחר סיום חופשת הלידה.

הנאשמת מוזהרת כי אם לא תשתף פעולה עם הממונה ניתן להמיר את העבודות במאסר ממש.

ז. מאסר על תנאי בן 10 חודשים לבל יעבור מי מהנאשמים עבירת סם מסוג פשע במשך שנתיים מיום שחרורם ממאסר. נאשמת 6 - החל מהיום.

ח. קנס לכל אחד מהנאשמים בסך 15,000 ₪ או 60 ימי מאסר תמורתו שישולם ב-4 תשלומים החל מיום 10.12.24. הקנסות יופקדו לטובת קרן החילוט (סמים)

ט. נאשמת 6 - צו מבחן למשך 12 חודשים החל מהיום.

הסמים והכלים יושמדו. צו כללי למוצגים.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום.

ניתן היום, כ' אלול תשפ"ד, 23 ספטמבר 2024, במעמד הצדדים.

